

Beleidsnota Samenleven

Voorwoord

Voor u ligt de beleidsnota Samenleven. Samen met onze maatschappelijke partners hebben we uitgangspunten geformuleerd waar we de komende periode aandacht aan besteden. Dit doen we niet alleen, maar samen met elkaar. We bouwen voort op wat er al was, én zetten nieuwe stappen om dat in steeds meer samenhang te doen.

We werken hard aan de transformatie van het sociaal domein. Een zichtbaar deel van de transformatie is de opening van twee zorgadviespleinen. De meeste inwoners kunnen goed voor zichzelf zorgen. Sommige inwoners hebben op bepaalde momenten in hun leven ondersteuning nodig. Wij vinden het belangrijk dat deze ondersteuning dichtbij en vindbaar is. Bij de twee Adviespleinen kunnen onze inwoners informatie halen, vragen stellen, antwoorden krijgen of afspraken maken in een ontspannen sfeer. De welzijnsbenadering staat hierbij voorop.

Op een groot aantal beleidsgebieden zetten we ons actief in om de leefbaarheid van kernen te behouden en/of te vergroten. De gemeente ondersteunt en faciliteert inwoners en dorpsraden daar waar mogelijk. Onze groene gemeente met haar levendige kernen biedt veel mogelijkheden aan onze inwoners. Van het ontwikkelen en behouden van een gezonde leefstijl tot ruimte voor sociale contacten en een zinvolle daginvulling. Onze maatschappelijke partners vervullen hierin een belangrijke rol. Daar waar nodig ondersteunen zij onze inwoners, zorgen zij dat onze inwoners mee kunnen doen en zich kunnen blijven ontwikkelen.

Met deze beleidsnota zetten we samen met onze partners een stip op de horizon. Samen met onze partners gaan we zorgen dat deze mooie ambities worden omgezet in concrete resultaten voor onze inwoners.

Anita Sørensen Wethouder

Samenvatting

Onze visie is: "Inwoners hebben zoveel mogelijk zelf regie over hun leven. Als gemeente staan wij naast onze inwoners en ondersteunen wij binnen onze taken en verantwoordelijkheden waar en wanneer nodig om de sociale kwaliteit van het leven te vergroten."

We vinden het belangrijk om naast onze inwoners te staan en hen te ondersteunen waar nodig, zodat inwoners zelf regie kunnen hebben over hun eigen leven. Samen met verschillende partners gaan we de komende vier jaar werken aan de volgende vijf thema's:

- **Bestaanszekerheid:** iedereen heeft inkomen nodig om te leven en om mee te doen;
- **Samenredzaamheid:** een goed sociaal netwerk, ontmoeten, zinvolle dagbesteding, een gezonde omgeving en een prettig leefklimaat dragen allemaal bij aan het welbevinden van inwoners. Het is fijn als inwoners op elkaar kunnen terugvallen. Hier heb je een sociaal netwerk voor nodig. Dit zorgt voor sociale samenhang;
- **Meedoen:** iedereen kan meedoen. Dat is niet altijd voor iedereen eenvoudig. Meedoen gaat over zaken zoals: passende woonruimte, sporten, muziek maken, ontmoeten en de invulling van de dag;
- **Ontwikkeling:** ontwikkelen is een leven lang leren. Het gaat om het leren van basisvaardigheden, maar het gaat er ook om dat mensen kunnen groeien in hun ontwikkeling;
- **Ondersteuning:** inwoners hebben regie over hun eigen leven, wij ondersteunen waar nodig. We willen dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. We bieden hulp aan inwoners die dit niet zelf kunnen.

We gaan op een nieuwe manier werken. Veel meer buiten onze eigen organisatie en meer in de leefwereld van onze inwoners. Laagdrempelig en samen met de organisaties uit de gemeente.

Deze visie is goed te zien in de Adviespleinen. Vanuit die basis hopen we te bereiken dat onze inwoners regie hebben over hun eigen leven. Wij ondersteunen inwoners waar dat nodig is.

Inleiding

Voor u ligt de integrale beleidsnota Samenleven. De nota is tot stand gekomen in samenwerking met de gemeente, maatschappelijke partners, professionals én inwoners. In deze beleidsnota beschrijven we waar we samen met onze inwoners en maatschappelijke partners de komende jaren aan willen werken. We beperken ons in deze nota tot sociaal maatschappelijke onderwerpen, en tóch spreken we van een integrale nota. Vanuit het verleden werken we in Maasdriel nog met afzonderlijke nota's voor bijvoorbeeld Wmo / Jeugd en Gezondheid. Nu willen we het anders gaan doen! We realiseren ons namelijk terdege dat al deze op het oog verschillende beleidsterreinen bij elkaar komen in het dagelijks leven van onze inwoners.

We kiezen nu dan ook bewust voor één integrale nota, die werkt als een soort paraplu boven de verschillende beleidsterreinen. Het feit dat de afzonderlijke beleidsnota's voor Wmo / Jeugd en Gezondheid niet meer recent zijn vernieuwd, maakt dat we daarmee nu de start maken. Het sociaal maatschappelijk beleid is natuurlijk breder, we voegen op een later moment ook andere thema's toe. Er zijn op dit moment dus nog een aantal onderwerpen onderbelicht, denk bijvoorbeeld aan inburgering, onderwijs en minimeleid. Deze onderwerpen zijn niet minder belangrijk. In 2021 is de Welzijnsagenda Bommelerwaard vastgesteld. Dit is een aparte nota, maar het onderwerp 'welzijn' is sterk verbonden met deze nieuwe nota. De uitvoering van de nota wordt verder uitgewerkt in uitvoeringsplannen.

Van binnen naar buiten

Onze integrale visie komt tot uiting in de nieuwe adviespleinen. Hier kunnen inwoners eenvoudig informatie vragen en krijgen over verschillende aspecten van het sociaal maatschappelijk beleid zoals opvoeden, woningaanpassing, vervoer of geldproblemen. De adviespleinen zorgen voor een makkelijk bereikbare plek voor inwoners buiten het gemeentehuis. Op deze manier kunnen we lichte hulp en ondersteuning bieden op die momenten in het leven van inwoners waarop ze dat nodig hebben.

Visie

We vinden het belangrijk om naast onze inwoners te staan en hen te ondersteunen waar nodig, zodat inwoners zelf regie kunnen hebben over hun eigen leven. Dit principieel anders omgaan met de inwoners, als partners, is wat ons drijft binnen het sociaal maatschappelijke beleidsveld. Om dit te bereiken is een mate van sociale kwaliteit nodig.

Onze visie is: *"Inwoners hebben zoveel mogelijk zelf regie over hun leven. Als gemeente staan wij naast onze inwoners en ondersteunen wij binnen onze taken en verantwoordelijkheden waar en wanneer nodig om de sociale kwaliteit van het leven te vergroten."*

Centraal in onze visie staan twee begrippen: 'Sociale kwaliteit' en 'Zelfregie'.

Sociale kwaliteit

We zetten in op sociale kwaliteit. Met sociale kwaliteit bedoelen we de mate waarin mensen kunnen meedoen in sociale relaties op een manier waarop zij zichzelf kunnen ontwikkelen. Wanneer mensen meer gebruik kunnen maken van hun goede eigenschappen, kunnen zij ook een grotere bijdrage leveren aan het geheel.

Zo kan hun sociaal netwerk groeien en kunnen ze meer meedoen in hun buurt of dorp. Sociale kwaliteit ontstaat wanneer is voldaan aan vier voorwaarden:

- Socio-economische zekerheid (genoeg geld om te kunnen leven);
- Sociale inclusie (kunnen meedoen in de samenleving);
- Sociale cohesie (samenhang in buurt of dorp);
- Sociale empowerment (de invloed die je hebt op je eigen levensomstandigheden).

Zelfregie

Wij vinden het belangrijk dat inwoners zelf regie hebben en houden over hun eigen leven. Dit is de basis van positieve gezondheid. Wanneer wordt voldaan aan de vier voorwaarden voor sociale kwaliteit, kunnen inwoners zelf regie pakken en, waar nodig met ondersteuning, hun eigen leven inrichten. De vier voorwaarden van sociale kwaliteit hebben invloed op verschillende leefgebieden:

- Dagelijks functioneren, bijvoorbeeld het hebben van voldoende gezondheidsvaardigheden;
- Sociaal maatschappelijk meedoen, bijvoorbeeld het hebben van betekenisvolle relaties en geaccepteerd worden door je omgeving;
- Kwaliteit van leven, bijvoorbeeld lekker in je vel zitten;
- Lichaamsfuncties, bijvoorbeeld het wel of niet hebben van pijn of voldoende energie;
- Zingeving, bijvoorbeeld het hebben van doelen in je leven;
- Mentaal welbevinden; bijvoorbeeld het gevoel hebben controle te hebben over je eigen leven en het hebben van een goed zelfbeeld.

De twee begrippen die centraal staan, sociale kwaliteit en zelfregie, willen wij inhoud geven door samen met inwoners te werken aan vijf thema's. Deze thema's vormen de kapstok van onze integrale nota:

- Bestaanszekerheid
- Samenredzaamheid
- Meedoen
- Ontwikkeling
- Ondersteuning

Context

Verschillende trends en ontwikkelingen zijn van invloed op samen leven. In dit hoofdstuk beschrijven we trends en ontwikkelingen binnen de gemeente Maasdriel. Daarna beschrijven we landelijke trends die ook lokaal van invloed zijn.

Lokale trends en ontwikkelingen

Adviespleinen

In 2022 start de gemeente met een nieuwe, outreachende manier van werken. Dit gebeurt op twee Adviespleinen. We gaan uit van de welzijnsbenadering, waarbij inwoners laagdrempelig kunnen binnenlopen en een kopje koffie kunnen drinken, informatie halen, vragen stellen, antwoorden krijgen of afspraken maken in een ontspannen sfeer. Daarmee zet het gebiedsteam meer dan voorheen in op advies, training en preventieve voorzieningen. Hiermee willen we voorkomen dat kleine kwesties uitgroeien tot problemen waarvoor een individuele maatwerkvoorziening nodig is. Dit doet het gebiedsteam door nauwe samenwerking met de collega's van inkomensondersteuning en de partners uit het welzijnsveld, maar ook in samenwerking met het onderwijs en de huisartsenpraktijken.

Uitgestrekte gemeente

De gemeente Maasdriel is een uitgestrekte gemeente met elf kernen. Het is daardoor uitdagend om voorzieningen in alle kernen te onderhouden en/of te ontwikkelen. Wanneer voorzieningen niet in alle kernen beschikbaar zijn, zullen inwoners verder moeten reizen. Niet alle inwoners zijn even mobiel en het openbaar vervoer is niet in alle kernen optimaal. Het is voor onze gemeente dan ook een uitdaging om alle voorzieningen bereikbaar te houden voor alle inwoners.

Jeugd beweegt minder

Kinderen en jongeren in Maasdriel zijn actief bij sportverenigingen. Van de kinderen (4 tot 12-jarigen) is 75% lid van een sportclub of vereniging¹. Van de jongeren sport 77% wekelijks bij een sportclub of school². Deze percentages zijn iets hoger dan het regionaal en landelijk gemiddelde. Ondanks dat bewegen jongeren steeds minder. Met name in de vrije tijd. Zo lopen of fietsen jongeren steeds minder vaak naar school en zitten ze meer achter de (spel)computer en of telefoon. Richting volwassenheid zien we dat veel jongeren stoppen met sporten en daardoor nog minder bewegen.

Alcohol

In Maasdriel wordt er meer alcohol gedronken dan gemiddeld in zowel de regio als landelijk. De afgelopen jaren zagen we een afname, maar tegen de landelijke trend in wordt er nu weer meer alcohol gedronken. We zien dat er vaak, veel en op jongere leeftijd gedronken wordt. Ook laten de cijfers zien dat veel ouders alcoholgebruik goedkeuren of gedogen, vaker dan in andere gemeenten. Een ongezonde leefstijl kan effect hebben op de gezondheid, het welzijn en de ontwikkeling van mensen. Bij een deel van de jongeren die vaak en veel alcohol drinken treedt bijvoorbeeld al blijvende gezondheidsschade op.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid is een term voor mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. In deze bredere definitie van laaggeletterdheid zijn er in de gemeente Maasdriel 5.163 laaggeletterden (3.920 inwoners van 16-65 jaar en 1.243 inwoners van 65 jaar of ouder). Het gaat om een grote groep mensen die woordelijke en cijfermatige informatie niet altijd begrijpt. Als je alleen kijkt naar taalvaardigheden is circa 13% van de beroepsbevolking (16-65 jaar) laaggeletterd³. Dit komt neer op 1.820 personen. Als gemeente moeten we ons hiervan bewust zijn en op zoek gaan en blijven naar andere communicatievormen waarmee we alle doelgroepen bereiken.

1) GGD Gelderland-Zuid (2021). Kindermonitor GGD Gelderland-Zuid, 2021.

2) GGD Gelderland-Zuid (2021). Gezondheid in coronatijd Maasdriel in cijfers, alle uitkomsten van de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021.

3) Stichting Lezen en Schrijven (2018). Feiten & cijfers Laaggeletterdheid, 2018.

Landelijke trends en ontwikkelingen

Vergrijzing

De komende jaren neemt het aantal ouderen flink toe. Het aantal mensen van 80 jaar of ouder zal naar verwachting stijgen van ruim 800.000 in 2021 naar ongeveer 2 miljoen in 2050. De bevolking van 20 tot 65 jaar zal veel minder sterk groeien of zelfs krimpen. Daardoor zijn er in 2050 op elke 80-plusser tussen de vier en zeven mensen van 20 tot 65 jaar, tegen twaalf in 2021⁴. De vergrijzing heeft een aantal impactvolle gevolgen. Zo zullen er steeds minder potentiële mantelzorgers per oudere beschikbaar zijn.

Ook stijgt het aantal inwoners met dementie, in onze gemeente van 360 in 2020 naar 910 in 2040⁵. Dit betekent dat het aantal inwoners met dementie meer dan verdubbelt in de komende jaren.

Langer zelfstandig thuis wonen

De doelgroep 80-plussers neemt de komende jaren toe. Deze groep blijft steeds langer thuis wonen. De krapte op de woningmarkt, waardoor verhuizen niet altijd een optie is, en de wens van veel ouderen om zo lang mogelijk alles zelf te doen en zo min mogelijk afhankelijk te zijn van anderen spelen hierbij een rol.

Veel ouderen kunnen zelfstandig thuis wonen, maar hebben hierbij wel enige vorm van ondersteuning nodig. Denk aan hulpmiddelen, huishoudelijke hulp of sociale ondersteuning tegen eenzaamheid (o.a. dagbesteding).

Corona

De coronacrisis heeft iedereen in meer of mindere mate beïnvloed. Uit veel onderzoek komt naar voren dat met name jongeren en alleenstaande ouderen het zwaar hadden⁶. De coronacrisis heeft impact (gehad) op mentale gezondheid (eenzaamheid, somberheid, stress, angst), lichaamsbeweging, voeding, rookgedrag en alcoholen drugsgebruik. De lange-termijn impact van corona is nog onduidelijk. Ook is onzeker welke impact corona de komende jaren op onze samenleving zal hebben.

Economie en inflatie

De verschillende ontwikkelingen van de afgelopen tijd zorgen voor een grote financiële onzekerheid bij mensen. Door de coronacrisis groeide de groep Nederlanders met kans op problematische schulden.

Naar verwachting neemt de hulpvraag hierdoor met 20 procent toe⁷. Daarbovenop zorgen de stijgende energieprijzen en de hoge inflatie dat de groep mensen die te maken krijgen met financiële problemen steeds groter wordt. Niet alleen mensen met een uitkering, maar ook werkenden kunnen hun rekeningen niet altijd meer betalen⁸.

Omgevingswet

De Omgevingswet biedt kansen voor de aanpak van maatschappelijke opgaven in de leefomgeving, zoals de woningbouwopgave, de energietransitie en gezondheidsbevordering zoals het creëren van voldoende fiets- en beweegroutes en veilige speelplekken. Met de wet is het mogelijk besluitvorming over de leefomgeving te versnellen en te verbeteren en wordt de dienstverlening voor inwoners en ondernemers verbeterd. Dit wordt bereikt door meer integraal, meer digitaal, slimmer en vroegtijdig samenwerken. Participatie van inwoners, ondernemers en andere partners spelen daarin een belangrijke rol.

Krappe arbeidsmarkt

Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt en hoe deze trend zich de komende periode gaat ontwikkelen is nog onzeker⁹. Deze krapte zien wij terug bij zorgaanbieders, onder andere bij de geestelijke gezondheidszorg en huishoudelijke ondersteuning. Mede hierdoor ontstaan wachtlijsten en moeten inwoners langer wachten op passende ondersteuning. Daarnaast zorgt de krapte er ook voor dat gemeentelijke vacatures minder goed zijn in te vullen.

Dit geldt onder andere voor vacatures binnen het gebiedsteam. Hiervan merken inwoners direct de gevolgen, doordat er minder consulenten zijn die meldingen en aanvragen kunnen oppakken.

Preventie

“Voorkomen is beter dan genezen.” Deze term komt steeds vaker voor in het landelijke en lokale gezondheidsbeleid en in de transitiedoelen van de Wmo en Jeugdwet (demedicalisering en normaliseren). Zowel op landelijk als op regionaal / lokaal niveau zien we een beweging van de gespecialiseerde 2e

4) NIDI en CBS (2021). Eindrapport Verkenning Bevolking 2050: Bevolking 2050 in beeld: opleiding, arbeid, zorg en wonen.

5) Alzheimer Nederland (2020). Factsheet ‘mensen met dementie per gemeente’.

6) CBS (2021). Ervaren impact corona op mentale gezondheid en leefstijl.

7) NVVK (2022) Onderzoekers voorspellen stijging hulpvraag na corona

8) Movisie (2022) Groep die niet kan rondkomen door inflatie wordt steeds groter

9) UWV (2022). Arbeidsmarkt bereikt in 2022 hoogtepunt, 2023 onzeker.

lijnszorg naar preventie en welzijn (0e en 1e lijnszorg). Preventie is een goede en kosteneffectieve manier om de volksgezondheid te verbeteren. Denk hierbij aan het normaliseren (iedereen doet mee, alles is bespreekbaar), voorlichting geven (o.a. rondom opvoeding, armoede en eenzaamheid) en het stimuleren van een gezonde leefstijl. Er wordt uitgegaan van het begrip positieve gezondheid: Gezondheid is het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.

Jeugdwet

Al langer staat de jeugdwet onder druk. Dit komt mede door een forse toename aan hulpvragen met daarbij oplopende wachtlijsten en krapte op de arbeidsmarkt. Om deze problemen het hoofd te bieden en ervoor te zorgen dat de jeugdzorg betaalbaar blijft, heeft het Rijk een herijking van de jeugdwet aangekondigd. Naar aanleiding van het onderzoek van de arbitragecommissie jeugdzorg¹⁰ wordt een hervormingsagenda opgesteld. Deze gaat vanaf 2023 in.

De hervormingsagenda richt zich op zeven thema's: Reikwijdte en preventie, Regionalisering, Kwaliteit en effectiviteit, Toegang, Kennis, Leren en ontwikkelen, Data en monitoring, Inkoop en administratieve lasten. Welk effect dit heeft op de gemeente is nog onbekend. Waar nodig wordt bij vaststelling van de agenda eind 2022 een actieplan opgesteld om de effecten op lokaal niveau uit te werken en te implementeren.

Abonnementstarief

Vanaf 1 januari 2020 is het abonnementstarief ingevoerd voor de Wmo. Dit betekent dat iedereen een vaste eigen bijdrage van maximaal 19 euro per maand betaalt voor een Wmo-voorziening, ongeacht het inkomen. De invoering heeft een aanzuigende werking gehad voor de aanvragen binnen de Wmo, met name voor de huishoudelijke ondersteuning en de woningaanpassingen. Het abonnementstarief heeft de balans verstoord om ondersteuning en zorg in te kunnen zetten voor de inwoners die dat echt nodig hebben¹¹. De wachtlijsten zijn langer en de gemeentelijke kosten zijn flink gestegen.

Doordecentralisatie Beschermd Wonen

Inwoners die gebruik maken van beschermd wonen zijn zeer divers. Het gaat om personen van 18 jaar en ouder met psychische/psychosociale problemen en/of verslavingsproblematiek. Daarnaast hebben zij problemen op minimaal twee andere levensgebieden (bijvoorbeeld gezondheid, financiën, wonen, dagbesteding of sociaal netwerk)¹². Deze mensen zijn onvoldoende zelfredzaam om deze problemen op te lossen.

Om voldoende aanbod voor deze doelgroep te behouden en te ontwikkelen werken gemeenten regionaal samen. Vanaf 2024 krijgen alle gemeenten zelf de middelen voor Beschermd Wonen. We werken met een geleidelijk lokaal ingroeimodel en we blijven samenwerken met gemeenten in de regio. Lokaal krijgen we meer verantwoordelijkheden om voorzieningen te ontwikkelen voor de beschermd wonen doelgroep. Het gaat daarbij om beschermd wonen plekken en om preventieve voorzieningen.

Thema's

Bestaanszekerheid

Wat is bestaanszekerheid?

Iedereen heeft inkomen nodig om te leven en om mee te doen. Denk aan het betalen van de huur of eten. Maar ook om te sporten, elkaar te ontmoeten en voor vervoer. Het doel is dat iedereen mee kan doen en zichzelf kan ontwikkelen. Om dit te bereiken is een bepaalde financiële zekerheid nodig.

Wat doen we nu?

De gemeente en landelijke organisaties kunnen inwoners met een lager inkomen ondersteunen. Niet alleen met geld, maar ook met advies, hulp en activiteiten. Samen met Stichting Leergeld zorgen we bijvoorbeeld dat kinderen kunnen sporten. Ook als hun ouders dat eigenlijk niet kunnen betalen. En we helpen inwoners aan een inkomen wanneer zij dat niet zelfstandig kunnen. Dat kan door het begeleiden naar werk of het toekennen van een uitkering.

Het hebben van inkomen is niet altijd voldoende. Soms vinden inwoners het moeilijk om met het inkomen om te gaan. We bieden voor deze inwoners makkelijk bereikbare ondersteuning. Daarvoor zijn er budgetcoaches. Als inwoners toch geldproblemen krijgen zijn er schuldhulpverleners. Zij helpen inwoners met schulden. Ook is er hulp voor administratie en voor het invullen van formulieren. Humanitas en Kompas bieden deze hulp.

10) VWS en VNG (2021). Jeugdzorg: een onderwerp van aanhoudende zorg.

11) VNG (2021). Voorstel gemeenten tot herziening abonnementstarief Wmo.

12) Regio Meierij en Bommelerwaard (2019). Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Op- vang. 2020 en verder.

Als een inwoner betalingsproblemen heeft willen we dit zo vroeg mogelijk weten. Dan kunnen we op tijd helpen. Zo voorkomen we dat problemen groter worden. We werken met 'Vroeg Eropaf'. Dit betekent dat we bij betalingsachterstanden bij de woningbouwvereniging, de zorgverzekeraar en de energiemaatschappij snel hulp bieden.

We benaderen inwoners actief met een hulpaanbod.

Voorbeeld Vroeg Eropaf:

De gemeente krijgt al vroeg een melding van betalingsachterstanden bij vaste lasten. De Vroeg Eropaf-medewerker benadert de inwoner met de betalingsachterstand. In het gesprek kijkt de medewerker met een brede blik. Daardoor ziet hij ook mogelijke andere problemen. Samen met de inwoner stelt de medewerker een plan van aanpak op.

Voorbeeld Budgetcoach:

De budgetcoach helpt inwoners om schulden te voorkomen. De budgetcoach coacht bijvoorbeeld inwoners met een bijstandsuitkering en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er zijn inlooppreekuren voor inwoners. Hier kunnen ze hulp en advies vragen. Er is geen afspraak nodig.

Waar gaan we ons de komende periode op richten?

We vinden het belangrijk om op tijd te weten dat inwoners hulp nodig hebben. Dan kunnen we namelijk sneller helpen of andere organisaties inzetten om te helpen. De samenwerking met de welzijnsorganisaties (Welzijn Bommelerwaard, Humanitas en Kompas) willen we sterker maken. Door beter samen te werken kunnen we meer inwoners bereiken.

We willen dat inwoners ons beter kunnen vinden. En dat ze makkelijk binnenlopen bij Adviesplein Maasdriel. We zoeken persoonlijk contact met inwoners en helpen inwoners om zelf regie te pakken. We proberen financiële problemen te voorkomen. Dit doen we op verschillende manieren. We zorgen dat inwoners zelf de kennis hebben om goed met hun geld om te gaan. Dit doen we door trainingen en lessen op scholen samen met ervaringsdeskundigen.

Samenredzaamheid

Wat is samenredzaamheid?

Samenredzaamheid gaat over het sociale netwerk, ontmoeten, zinvolle dagbesteding, een gezonde omgeving en een prettig leefklimaat. Het is fijn als inwoners op elkaar kunnen terugvallen. Hier heb je een sociaal netwerk voor nodig. Ook in de buurt of wijk is een sociaal netwerk belangrijk. Dit zorgt voor sociale samenhang.

Elkaar ontmoeten kan ook bij verenigingen, dorpshuizen of gewoon buiten.

Wat doen we nu?

Sportverenigingen, ouderenbonden, dorpsraden en andere organisaties kunnen subsidies aanvragen. Het bedrag dat ze krijgen gebruiken ze om bij te dragen aan de sociale samenhang. Er is ook subsidie voor ontmoetingsplekken. Denk aan de bibliotheek en de dorpshuizen.

***Voorbeeld 'Goed idee, doe er iets mee!':** 'Goed idee, doe er iets mee!' is een subsidie voor inwoners en verenigingen. Zij kunnen subsidie aanvragen als ze ideeën hebben om het leven in de dorpen van Maasdriel prettiger te maken. Kleine en grote initiatieven zorgen voor het versterken van het leven in het dorp. Waar nodig ondersteunt de gemeente de inwoner of vereniging bij het indienen van de aanvraag.*

Vanaf 2023 voert de gemeente de Omgevingswet uit. Deze wet gaat ook over de sociale samenhang in buurten en wijken. We werken hiermee aan een veilige en gezonde buitenruimte. We willen meer samen met de inwoner werken. Deze gedachte leggen we vast in een participatievisie.

In die visie staat hoe inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties mee kunnen denken. Het gaat dan om plannen en projecten van de gemeente die gaan over de leefomgeving. We willen zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften en wensen van onze inwoners.

Wanneer we nieuwe woningen gaan bouwen op open plekken binnen de kernen, houden we rekening met bijvoorbeeld levensloopbestendig wonen en afstand tot de voorzieningen. Ook vinden we het belangrijk dat er een veilige fietsroute is naar deze plekken.

Waar gaan we ons de komende periode op richten?

We willen een gezonde leefomgeving voor alle inwoners. Een gezonde leefomgeving gaat over voldoende groen, verkoelend water, speelruimten, fiets- en wandelpaden, voldoende stilte, ontmoetingsplekken en een goede sociale samenhang in de buurt.

Ons doel is een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag. Gezond gedrag gaat over bewegen, spelen, sport, gezond eten en het ontmoeten van buurtgenoten. We gaan onder andere zorgen dat mensen buiten in het openbaar meer kunnen sporten en bewegen. Ook hebben we deze periode opnieuw kernwethouders.

De kernwethouder is het aanspreekpunt voor inwoners uit een bepaald dorp. Deze wethouder zorgt voor de verbinding tussen het dorp en het bestuur van de gemeente. We zorgen dat inwoners zich inzetten voor hun wijk of dorp. Dit versterkt de sociale samenhang.

Meedoen

Wat is meedoen?

Iedereen kan meedoen. Dat is niet altijd voor iedereen makkelijk. Sommige inwoners hebben geestelijke problemen of gedrag dat niet iedereen begrijpt. Ook zijn er inwoners die de taal niet goed beheersen, inwoners met een fysieke beperking of inwoners met geldproblemen.

Meedoen gaat over verschillende dingen, zoals: passende woonruimte, sporten, muziek maken, ontmoeten en de invulling van de dag.

Wat doen we nu?

We hebben een lokale inclusie agenda: iedereen doet mee. We willen dat inwoners respect voor elkaar hebben en elkaar begrijpen. Niet iedereen is hetzelfde. Toch willen we dat iedereen mee kan doen. We werken samen met inwoners die zelf ervaren hebben dat meedoen niet altijd makkelijk is. Dit doen we in een projectgroep.

Het is belangrijk dat inwoners invulling van de dag hebben. Er zijn verschillende activiteiten, bijvoorbeeld bij de bibliotheek of in Gelre's End. Niet alle inwoners kunnen dit zelf organiseren. Voor deze groep is er dagbesteding. Een goede invulling van de dag zorgt voor ritme. Inwoners kunnen meedoen waar hun talent en passie ligt. Dit kan bijvoorbeeld op een zorgboerderij zijn of op creatief vlak.

Ook hebben we buursportcoaches en jongerenwerk. Deze professionals zorgen dat kinderen en jongeren elkaar kunnen ontmoeten en mee kunnen doen. Dit doen ze door het organiseren van (sportieve) activiteiten. Ook proberen zij kinderen en jongeren door te leiden naar verenigingen. Buurtsportcoaches en jongerenwerk helpen kinderen en jongeren ook bij sociale en emotionele vragen of problemen.

We hebben een sociale kaart. Op deze kaart staan onze voorzieningen. Zo kunnen alle inwoners zien wat er te doen is in de buurt.

Voorbeeld Sociale kaart:

De sociale kaart is een plek waar je alles kunt vinden over aanbod en ondersteuning binnen de gemeente. Denk aan sportverenigingen, muziekscholen en het consultatiebureau.

Naast de sociale kaart worden ook Buurtplat- forms ontwikkeld. Zo kunnen inwoners zelf meedelen over activiteiten in de buurt. Zo zorgen we samen voor voldoende activiteiten en kan iedereen meedoen.

Waar gaan we ons de komende periode op richten?

We blijven de sociale kaart verder ontwikkelen. De basis staat, maar nog niet al het aanbod staat erin. We blijven in gesprek met onze partners om te zorgen dat het aanbod zo compleet mogelijk op de sociale kaart staat. Zo is het aanbod voor iedereen te zien en te vinden.

Als er voldoende aanbod is, kan iedere inwoner in Maasdriel mee doen. Zo ook op het gebied van sport en cultuur. Onze ambitie is dat iedere inwoner van Maasdriel in staat wordt gesteld om deel te kunnen nemen aan culturele activiteiten en te kunnen sporten en bewegen¹³.

We dragen als gemeente uit dat iedereen mee kan doen. We zorgen voor zichtbaarheid rondom dit onderwerp. We gaan samen met inwoners met ervaringskennis ideeën bedenken en deze uitwerken. 'Iedereen kan meedoen' wordt breed gedragen, geaccepteerd en gestimuleerd in de samenleving.

Samen met verenigingen en andere organisaties in de gemeente gaan we bekijken op welke punten de subsidieverordening en subsidieregelingen moeten worden aangepast.

¹³Gemeente Maasdriel (2021). Beleidsplan Sport en Bewegen Maasdriel 2021-2024.

We willen deze regelingen beter laten aansluiten bij de doelen en wensen.

Ook inwoners met geestelijke of andere beperkingen kunnen meedoen. Wij zorgen daarom de komende periode voor beschermd wonen plekken voor deze inwoners. Daarnaast ontwikkelen we een plek voor een kleinschalige maatschappelijke opvang.

Ontwikkeling

Wat is ontwikkelen?

- Ontwikkelen is een leven lang leren. Het gaat om het leren van basisvaardigheden, en dat mensen kunnen groeien in hun ontwikkeling. Er zijn drie soorten ontwikkeling:
- cognitief, hiermee bedoelen we onder andere geheugen, taal en concentratie
- motorisch, dit gaat over hoe goed mensen kunnen bewegen, bijvoorbeeld in snelheid of kracht;
- sociaal emotioneel, hierbij gaat het over het ontwikkelen van gevoelens en het omgaan met anderen.

Mensen kunnen zichzelf ontwikkelen, maar ook het netwerk van mensen kan zich ontwikkelen. Het gaat dan over een goede kwaliteit van leven, zelfregie en het vermogen van iemand om zijn of haar eigen leven vorm te geven en problemen op te lossen.

Wat doen we nu?

In onze gemeente hebben we veel aandacht voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE). VVE is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel van VVE is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand beter voor te bereiden op de basisschool. Zo kunnen kleuters zonder achterstand naar groep drie. Ook zetten we ons in voor mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Inwoners van Maasdriel die niet goed kunnen lezen, schrijven of rekenen of die niet zo goed zijn met de computer krijgen hulp. Deze mensen kunnen bijvoorbeeld terecht bij het Taalhuis Maasdriel.

We vinden het belangrijk dat mensen weten hoe zij gezond kunnen leven. Hier wordt op school maar ook daarbuiten aandacht aan besteed.

Een voorbeeld hiervan is de Gezonde School. Scholen die een 'Gezonde School' zijn hebben blijvend aandacht voor gezondheid. We hebben ook gezondheidsmakelaars in Maasdriel. De gezondheidsmakelaars helpen andere organisaties om inwoners te leren hoe ze gezond kunnen leven. Zo helpen ze de scholen om kinderen te leren voor zichzelf op te komen en om gezonde voeding aan te moedigen.

Volwassen worden is voor jongeren en hun ouders niet alleen heel belangrijk, maar ook heel spannend en soms moeilijk. Er is een kans dat jongeren in deze periode moeite hebben met hun ontwikkeling. Zeker als ze het al wat moeilijker hebben. Bijvoorbeeld omdat het thuis niet goed gaat. Of omdat ze zelf al (jeugd-) hulp krijgen. Het is belangrijk dat deze jongeren geholpen worden om op een goede manier volwassen te worden. We helpen deze jongeren bij het voorbereiden op hun toekomst. Dit noemen we toekomstgericht werken. Het jongerenwerk kan hierbij helpen.

Voorbeeld Toekomstcoaching:

De Toekomstcoach ondersteunt jongeren die dreigen vast te lopen in hun ontwikkeling. De Toekomstcoach maakt onderdeel uit van het jongerenwerk, werkt preventief en probeert zo vroeg mogelijk in beeld te zijn en zet in op het versterken van de eigen kracht van de jongere. Tijdens individuele gesprekken tussen de Toekomstcoach en de jongere worden de ontwikkelgebieden in kaart gebracht. Samen stellen zij een plan op om de belemmeringen op te lossen. De Toekomstcoach ondersteunt de jongere bij het behalen van de gestelde doelen.

In 2021 hebben we het Bommelerwaards Preventieakkoord opgesteld, samen met andere organisaties en de gemeente Zaltbommel. In dit akkoord staan doelen voor gezondheid waar we samen aan werken. Dit gaat over gezond gewicht, goed kunnen herstellen van stress en niet te veel alcohol drinken.

Voorbeeld Alcohol Verkeer Cursus:

Eén van de acties uit het Bommelerwaards Preventieakkoord is het opstarten van de Alcohol Verkeer Cursus. Jongeren die bezig zijn met hun rijlessen kunnen een training volgen over de gevaren van alcoholgebruik in het verkeer. Jongeren die de cursus goed afronden krijgen een certificaat. Bij de gemeente kunnen ze dit certificaat tonen als ze hun rijbewijs hebben gehaald. Dan krijgen zij hun rijbewijspasje gratis.

Waar gaan we ons de komende periode op richten?

In de komende periode onderzoeken we of we een Kansrijke Start Coalitie kunnen starten. In deze coalitie werkt de gemeente samen met bijvoorbeeld welzijnswerk, de verloskundigen en het consultatiebu-

reau. We willen samen zorgen dat alle kinderen een goede start hebben. De eerste 1000 dagen zijn dan het meest belangrijk. Een aantal acties uit Kansrijke Start doen we al. We hebben bijvoorbeeld Integrale Vroeghulp. Hierbij helpt de gemeente samen met andere organisaties als een jong kind problemen heeft met zijn of haar gedrag. We willen ouders meer helpen bij het opvoeden van hun kind. Het helpt als er een plek is waar ouders laagdrempelig hun vragen kunnen stellen. Op die plek zijn dan medewerkers die vragen kunnen beantwoorden en meer informatie kunnen geven. Bijvoorbeeld over wat normaal gedrag is voor een kind en wat niet. Dit moet een plek zijn waar ouders zich veilig voelen en graag komen. Onze wens is dat Adviesplein Maasdriel deze plek wordt.

Ondersteuning

Wat is ondersteuning?

Inwoners hebben regie over hun eigen leven, wij ondersteunen waar nodig. We willen dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. We bieden, samen met andere organisaties, hulp aan inwoners die dit niet zelf kunnen. Bij voorkeur makkelijk bereikbare en laagdrempelige voorzieningen dicht bij huis. Als het nodig is leveren we maatwerk.

Wat doen we nu?

We vinden het belangrijk dat inwoners zelf regie hebben. Mochten ze daarbij ondersteuning nodig hebben dan willen we ze zo vroeg mogelijk bereiken. Daarom zetten we in op preventieve voorzieningen. Dit zijn voorzieningen om te voorkomen dat inwoners in de problemen komen of dat problemen erger worden. We hebben een open inloop in het Gelre's End, het welzijnswerk dat vrijwilligers kan inzetten en Adviesplein Maasdriel. In onze gemeente zorgen we samen met andere organisaties voor een goed netwerk van voorzieningen.

In Maasdriel hebben we mantelzorgbeleid. Er zijn mantelzorgconsulenten die mantelzorgers helpen bij vragen en een luisterend oor bieden. Mantelzorgers kunnen een mantelzorgwaardering aanvragen. Mantelzorgers krijgen een geldbedrag als waardering voor de zorg die zij bieden aan een naaste. Sinds 2022 kunnen mantelzorgers ook een mantelzorgvoucher aanvragen.

Voorbeeld Mantelzorgvoucher:

In 2022 en 2023 kunnen mantelzorgers een voucher aanvragen. Met deze voucher krijgen zij 10 uur ondersteuning. Dit kan bijvoorbeeld hulp in het huishouden of hulp in de tuin zijn. Op deze manier verlichten we de mantelzorger.

Veel organisaties die inwoners ondersteunen, krijgen subsidie. Deze organisaties regelen dan bijvoorbeeld het Alzheimercafé, waar mensen naartoe kunnen die zelf Alzheimer hebben of die vrienden of familie hebben met Alzheimer. Een ander voorbeeld van een organisatie die subsidie krijgt is Ypse. Zij geven onder andere trainingen aan kinderen en jongeren die een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Bijvoorbeeld kinderen en jongeren met ouders die verslaafd zijn of die psychische problemen hebben. In 2021 is Steunouder gestart in de gemeente. Steunouders geven een steuntje in de rug aan ouders die hulp kunnen gebruiken.

Voorbeeld Steunouder:

Een steunouder is een vrijwilliger die één of twee dagdelen per week een kind opvangt. De ouders hebben daardoor even tijd voor zichzelf. Niet alle ouders kunnen terugvallen op hun eigen netwerk als ze hulp nodig hebben. Dit kan zorgen voor stress en kan een nadelige invloed hebben op het kind en zelfs leiden tot inzet van zwaardere zorg. Met de inzet van Steunouder wordt dit voorkomen. Steunouders geven een steuntje in de rug aan ouders die wat extra hulp kunnen gebruiken.

Waar gaan we ons de komende periode op richten?

De komende periode gaan we het voorliggend veld versterken. Het voorliggend veld betekent: alle voorzieningen die beschikbaar zijn in de buurt voor alle inwoners. Voorbeelden zijn buurthuizen, ontmoetingsplekken in de buitenruimte en sportactiviteiten. Dit doen we samen met verschillende organisaties. Samenwerken is belangrijk. Samen zien we meer. En als we meer zien, kunnen we beter ondersteunen.

Inwoners moeten deze ondersteuning eenvoudig kunnen vinden. Bij Adviesplein Maasdriel kunnen inwoners binnenlopen en al hun vragen stellen. Dit zorgt dat ondersteuning makkelijk bereikbaar is.

Tot slot hebben we extra aandacht voor mantelzorg. Het voorliggend veld en daarmee ook de mantelzorgondersteuning is ontzettend belangrijk om zorg voor iedereen beschikbaar te kunnen houden.

Bezoekadres Kerkstraat 45

5331 CB Kerkdriel

Postadres Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel

Contact 14 0418
info@maasdriel.nl